

Natuurtoets Hoftijzer

**Invloed op de natuur
van loonbedrijf Hoftijzer (Zwiep, Lochem)**

15 april 2013

Z o o n e c o l o g i e

Colofon

Titel	Natuurtoets Hoftijzer
Ondertitel	Invloed op de natuur van loonbedrijf Hoftijzer (Zwiep, Lochem)
Opdrachtgever	mRO
Uitvoerder	ZOON ECOLOGIE
Auteur	C.P.M. Zoon
Datum	15 april 2013

Zoon ecologie

Balkerweg 60, 7738 PB, Witharen
tel: 0523-676.470, 06-22682040
e-mail: info@zoon-ecologie.nl

ZOON ECOLOGIE

heeft sinds 1980 ervaring met veldonderzoek naar flora en vegetatie in Nederland.
Vanaf 1986 is meegewerkt aan tot stand brengen van natuurbeleid van provincies en gemeenten.
Sinds 1990 is er faunaonderzoek in heel Europa uitgevoerd. Vanaf die tijd is er ervaring met terreinbeheer, natuurontwikkeling en het beoordelen van effecten van plannen voor bouwen, aanleg van wegen en kanalen in Nederland.

Inhoud

Inleiding	3
Ligging van het terrein	
Het plan	
Status van het terrein in het natuurbeleid	
Noodzaak van een natuurtoets	8
Toets in het kader van gebiedsbescherming	
Toets in het kader van soortbescherming	
<i>Beschermingscategorieën Flora- en faunawet</i>	
<i>Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten</i>	
<i>Rode lijst van bedreigde soorten</i>	
Natuurwaarden	10
Onderzoek	
Toestand van de natuur	
Verwachting voor beschermde soorten	
Bestaande gegevens van beschermde soorten	
Aangetroffen beschermde soorten	
Het belang van het terrein voor beschermde soorten	
Het belang van het terrein voor beschermde gebieden	
Effecten	13
Effecten van het plan op beschermde soorten	
Effecten van het plan op beschermde gebieden	
Conclusies	14
Aanbevelingen	15
Nader onderzoek	
Mogelijkheden voor mitigatie en compensatie van negatieve effecten	
Bronnen	16
Bijlagen	
Bijlage 1	Doelen van N2000 gebied Stelkampsveld
Bijlage 2	Nee-tenzij toets
Bijlage 3	Habitattoets

Inleiding

Ligging van het terrein

Het perceel van Hoftijzer ligt aan de Lindeboomsweg in Zwiep, tussen de weg en een vochtig bos. De westgrens van het perceel wordt gevormd door de Goorbeek of Heksenlaak

Het plan

Bestemmingen op en rond Hoftijzer volgens het beoogde bestemmingsplan.

Het “plan” dat getoetst moet worden is de uitbreiding van mogelijkheden ten opzichte van het vorige bestemmingsplan.

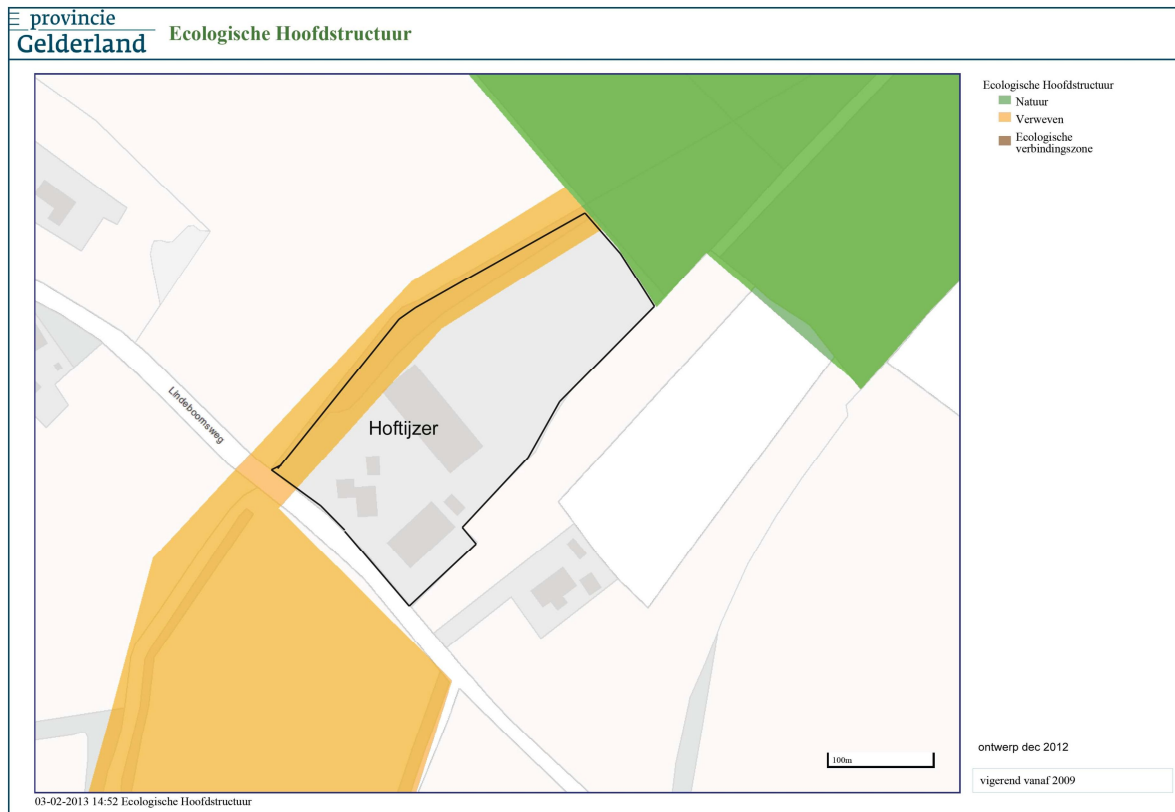
- uitbreiding van de bedrijfsbestemming (9727 m² verandert van “Agrarisch met landschappelijke waarde” naar “Bedrijf”. Dit is ruim 100 % toename van de bedrijfsbestemming binnen het perceel. Het is onduidelijk waar die Agrarische bestemming heeft gelegen. Anno 2013 is het hele terrein als bedrijf in gebruik.
- Uitbreiding van de bouwmogelijkheden binnen het perceel met 1302 m². Dit is 40 % toename ten opzichte van de vorige bestemming.

Het gehele perceel heeft in het bestemmingsplan nu de bestemming “bedrijf”

Aan de noordwestzijde wordt het bedrijfsp perceel begeleid door de Heksenlaak, met bestemming “waterhuishouding” alleen voor de leiding zelf en een schouwpad.

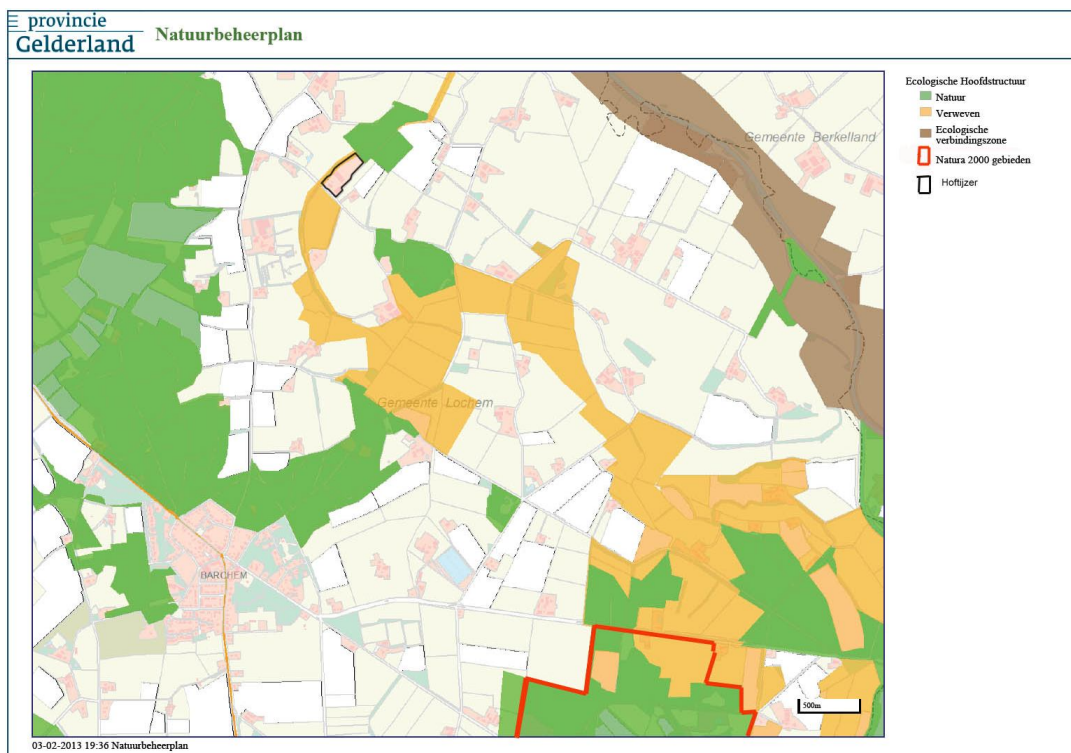
Ten zuiden van het plangebied ligt langs de Heksenlaak een strook met bestemming “Natuur”. Ten noorden van het plangebied ligt een bos met bestemming “Natuur”.

Status van het gebied in het natuurbeleid

De Heksenlaak, een strook op de westzijde van het plangebied en het hele perceel ten zuiden van de Lindeboomsweg heeft de status “EHS Verweven”.

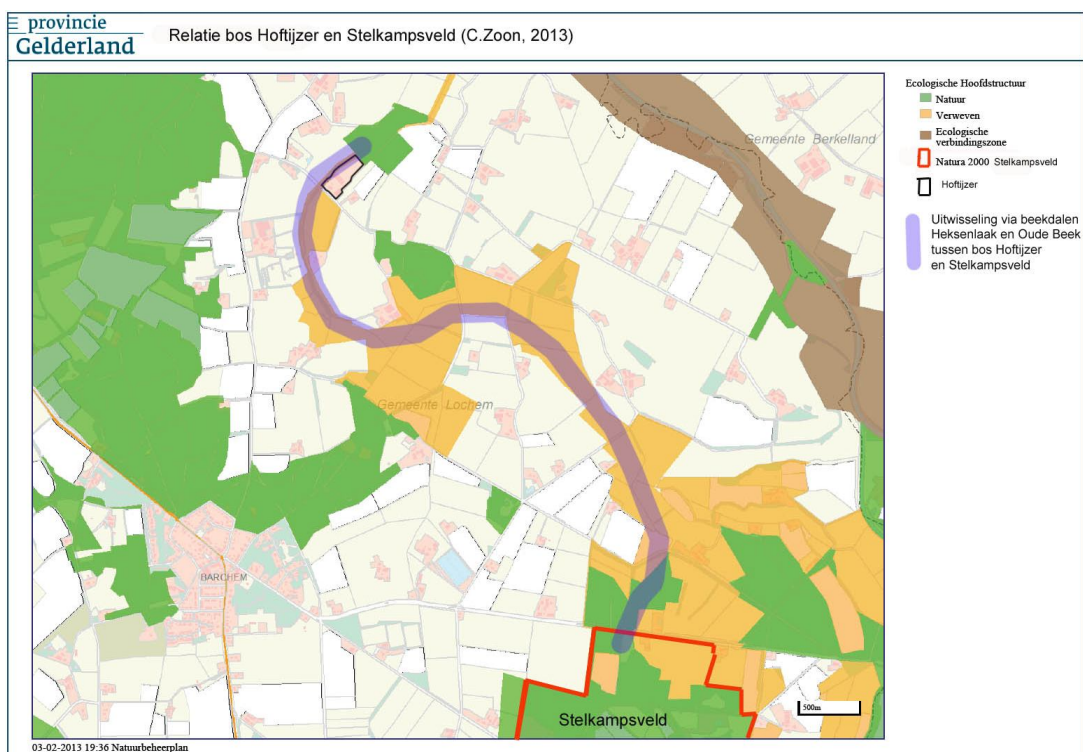
Het beekdal van de Heksenlaak is in het provinciaal beleid een “natuurparel”:
“Een bijzonder beekje in een weinig, kwelrijk beekdal. Het heeft hoge potenties voor kwel- en beeknatuur in een beekdal. Natuurvriendelijke inrichting van de beek en natuurontwikkeling op natte gebieden langs de beek is gewenst” (prov Gelderland).

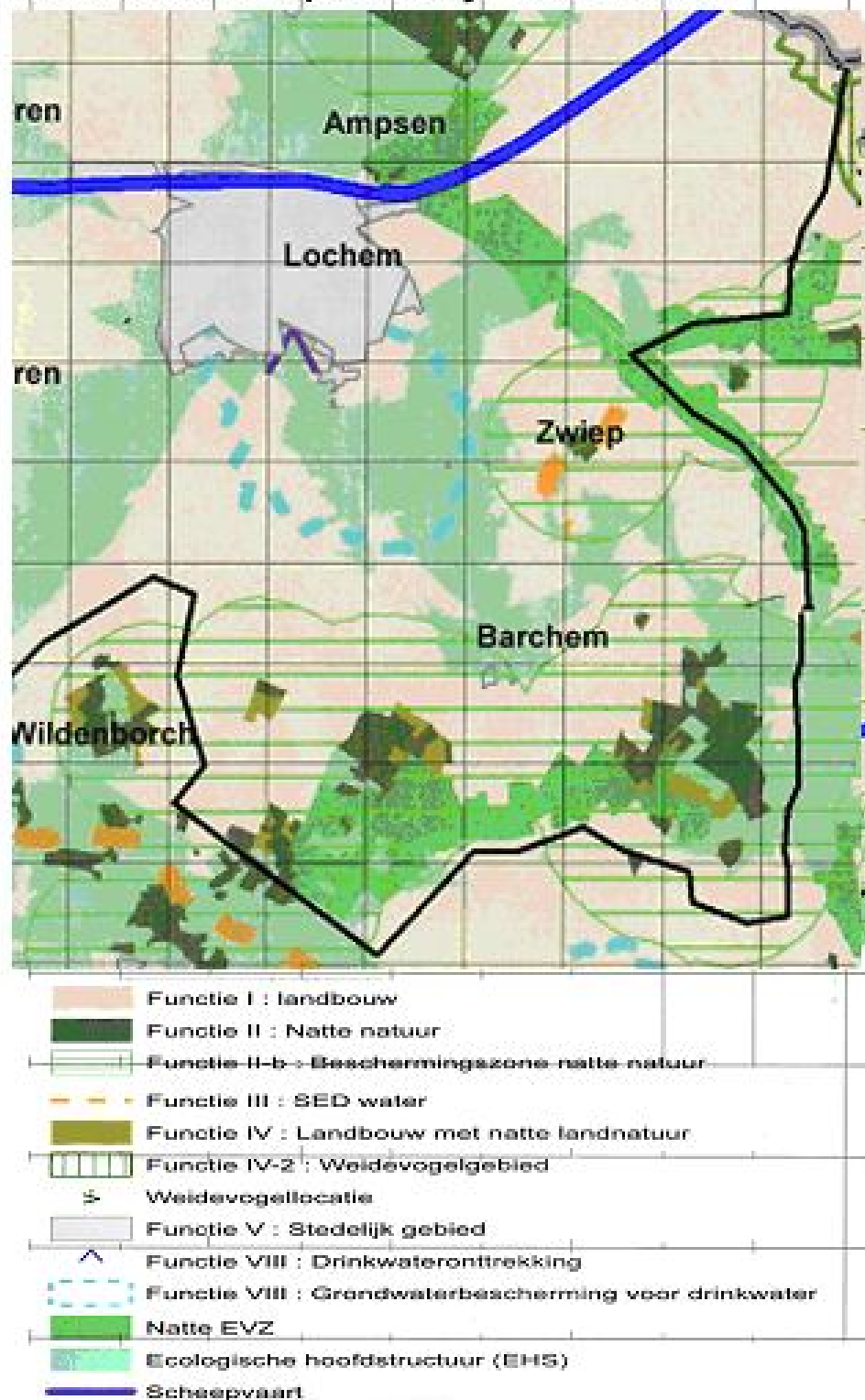
Het bos achter het terrein heeft de status “EHS Natuur”.

Het karakter van dit bos komt overeen met een van de doelhabitats van Natura 2000 gebied “Stelkampsveld”. Het gaat om “Vochtige tot natte beekbegeleidende Elzen-Essenbossen op voedselrijke standplaats”.

De relatie tussen dit bos en N2000 gebied Stelkampsveld loopt niet via het nabijgelegen droge bosgebied (EHS Natuur), maar vooral via de beekdalen van de Heksenlaak en de Oude Beek (EHS Verweving). Door de grote afstand is deze relatie zwak. De relatie met de Berkel loopt via de benedenloop van de Heksenlaak (EHS-Verweving).

Waterbeheerplan Rijn en IJssel

In het waterbeheerplan van het waterschap komt de Heksenlaak bij Hoftijzer (Zwiep) naar voren als water met “specifiek ecologische doelstelling” (SED). Het vormt een waardevolle zijbeek van de Berkel. Het broekbos achter Hoftijzer is de enige natte natuur in de omgeving met een hydrologische beschermingszone, waar het Hoftijzerperceel geheel invalt.

Ten zuidoosten van Barchem is het natte natuurgebied Stelkampsveld duidelijk.

Noodzaak van een natuurtoets

Toets in het kader van gebiedsbescherming

Voor elke ingreep, beheersplan, bestemmingsplan of bouwplan, dient onderzocht te worden of er negatieve effecten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden of Beschermde Natuurmonumenten. Deze doelstellingen zijn geformuleerd als populaties van soorten en habitats.

Voor gebieden die door de Nederlandse regering definitief zijn aangewezen, wordt getoetst, op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, aan de definitieve instandhoudingsdoelstellingen.

Bij gebieden die wel aangemeld zijn, maar nog niet definitief aangewezen door de Nederlandse regering, wordt getoetst aan de ontwerp instandhoudingsdoelen.

De opbouw van deze zogenaamde "habitattoets" wordt weergegeven in bijlage 2.

Voor ingrepen in de EHS, geldt het principe "Nee-tenzij", waarvoor elke provincie in het kader van de provinciale structuurvisie een toetsingsschema opgesteld heeft. Ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij significante verslechtering van de wezenlijke waarden en kenmerken voorkomen wordt.

Toets in het kader van soortbescherming

Bij elk plan dat ingrijpt op standplaatsen van planten of vaste verblijfplaatsen van dieren, dient getoetst te worden wat het effect is op beschermde soorten, die met name genoemd zijn in de Flora- en faunawet. In deze wet worden beschermde soorten in drie beschermingscategorieën ingedeeld.

Beschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1	Algemene soorten waarvoor geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkeling. Anders is wel ontheffing nodig voor verstoren of vernietigen en er geldt altijd de zorgplicht (art.2).
Tabel 2	Soorten waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden, behalve als er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode, waarbij de zorgplicht blijft gelden. Ontheffing kan worden verleend als de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.
Tabel 3	Zeldzame soorten, waarvoor altijd ontheffing aangevraagd moet worden. Ontheffing wordt alleen verleend als voldaan wordt aan alle volgende criteria: - én - er sprake is van een in de wet genoemd belang - én - er geen alternatieven zijn - én - de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort Voor soorten uit Habitatrichtlijn bijlage IV (alle in tabel 3) is alleen ontheffing voor een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk bij een dwingende reden van groot openbaar belang. Voor Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels en alle in tabel 3) is geen ontheffing bij ruimtelijke ontwikkeling mogelijk, ook niet bij een dwingende reden van groot openbaar belang.

Aangepaste lijst van beschermde vogelsoorten

Van alle vogelsoorten zijn de bewoonde nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Daarboven zijn nesten en verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd, als deze:

- het gehele jaar gebruik maken van de verblijfplaatsen (cat 1);
- honkvaste koloniebroeders zijn (cat. 2);
- honkvaste niet-koloniebroeders zijn (cat 3)
- zelf geen nest kunnen maken en elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren (cat 4)

Indien het voortbestaan op locatie van beschermde soorten planten of dieren uit tabel 2 en 3 door de ingreep negatief beïnvloed worden, is sprake van overtreding van de Flora- en faunawet.

Voor soorten van Habitatrichtlijn bijlage IV en Vogelrichtlijnsoorten (alle vogels) dient het plan zo uitgevoerd te worden dat de duurzame instandhouding van deze soorten niet bedreigd wordt en de ecologische functionaliteit niet in gevaar komt. Overtreding van de Flora- en faunawet wordt zo voorkomen. Initiatiefnemer dient dit aannemelijk te maken door middel van een activiteitenplan, dat door het ministerie van EZ goedgekeurd kan worden.

Ook onbeschermde soorten mogen niet onnodig moedwillig vernietigd worden. Iedereen dient zich te houden aan de zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet).

De Flora- en faunawet geldt altijd en overal, waar beschermde soorten voorkomen.

Rode lijst van bedreigde soorten

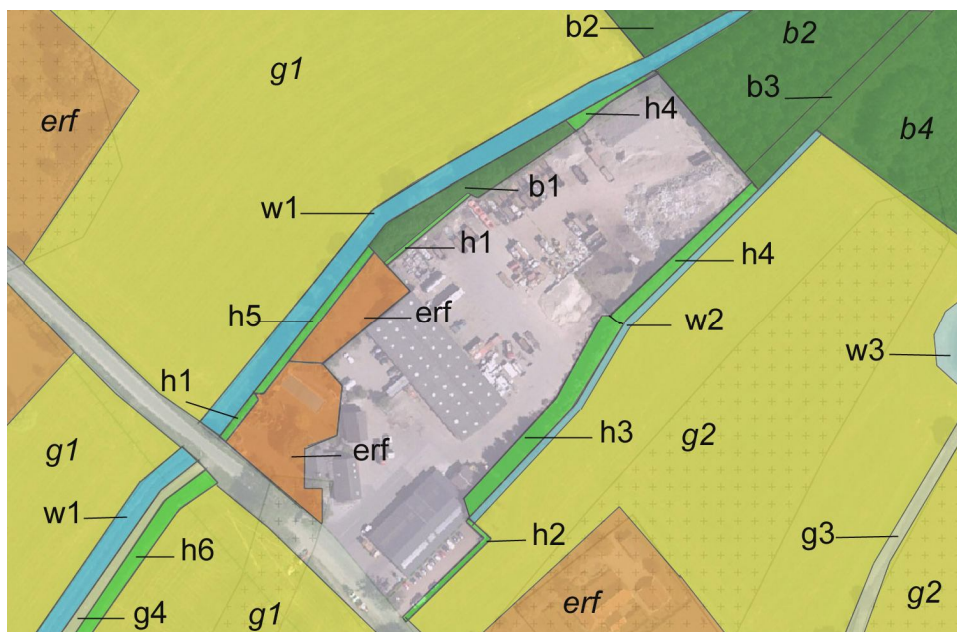
Soorten op de rode lijst zijn meer of minder kwetsbaar. Verstoring en vernietiging van leefgebied en individuen heeft bij deze soorten mogelijk eerder gevolgen voor het duurzaam voortbestaan van populaties, dan bij soorten die niet kwetsbaar zijn. De toets op de instandhouding van de nationale rode lijst-soorten vindt plaats in het spoor van de Ruimtelijke Ordening. Het is een provinciaal belang dat door de provincie behartigd wordt.

Natuurwaarden

Onderzoek

Op 17 januari 2013 is met toestemming van de eigenaar het gehele terrein bezocht.

Toestand van de natuur

Habitats op en rond het plangebied Hoftijzer, d.d. jan 2013.

Per type neemt de natuurwaarde toe met een hoger nummer

Typen wateren

- w1 technisch profiel waterschapssloot, kortgemaaid talud
- w2 particuliere sloot, beweide talud
- w3 kikkerpoel recent gegraven (kaal)

typen graslanden

- g1 kunstweide (engels raaigras) of akker
- g2 ponyweide (kruidenrijk grasland)
- g3 steilrand met ruig gras en enkele bomen
- g4 natuurlijk hooiland, laat gemaaid

typen bossen

- b1 aangeplante bomen met aangeplante struiken (deels uitheemse soorten)
- b2 geplante middeloude populieren met natte ruigte
- b3 oude eikenwal met natuurlijke struiken en kruiden, populier bijgeplant.
- b4 nat elzenhakhout op rabatten met moerasvegetatie

typen hagen en bomenrijen

- h1 coniferen en laurierkers
- h2 beuk (regelmatig gesnoeid)
- h3 fijnspar, hazelaar en coniferen
- h4 hazelaar en krent (af en toe teruggezet)
- h5 es en hazelaar
- h6 meidoorn met ruigtekruiden (regelmatig gesnoeid)

De natuurzone langs de Heksenlaak houdt bij de Lindeboomsweg op. De beplantingen op de rand van Hoftijzer hebben weinig natuurwaarde. Er is geen verbindend habitat tussen het broekbos in het noordoosten en de Heksenlaak in het zuidwesten, afgezien van de beek zelf. Deze heeft echter overall een technisch profiel, dus weinig natuurbetekenis.

Verwachting voor beschermde soorten

Verwachting gebaseerd op vochtig landschap met kleinschalige afwisseling van beken, vochtige bossen en cultuurgronden.

soorten	Flora- en faunawet tabel			Habitat richtlijn bijl. IV	Rode lijst	Broed vogels jaarrond
	1	2	3			
dotterbloem	x					
waterspitsmuis			x		x	
dwergmuis	x					
Boomkikker			x	X	X	
Kamsalamander			x	X	X	
Poelkikker			x	x		
Gewone pad	x					
Kleine watersalamander	x					
bandheidlibel					x	
Rouwmantel			x		x	
Kleine ijsvogelvinder					x	
Groene specht			X		x	
Koekoek			X		X	
Sperwer			X			X
IJsvogel			x			
Grote lijster			X			
Steenuil			X		X	x
kerkuil			x		x	x
Nachtegaal			X		X	
Wielewaal			X		X	
Bosrietzanger			X			
patrijs			X		X	

Bestaande gegevens van beschermde soorten

Voorkomen van verwachte soorten in de 4 kilometerhokken waarvan het perceel Hoftijzer zich op het kruispunt bevindt (227-461; 227-462; 228-461; 228-462)

soorten	Flora- en faunawet tabel			Habitat richtlijn bijl. IV	Rode lijst	Broed vogels jaarrond	bron
	1	2	3				
dotterbloem	x						te Linde et al, 2003
boomkikker			x	x	x		Zoon,2010
kamsalamander			x	x	x		Zoon,2010
poelkikker			x	x			Zoon,2010
Gewone pad	x						Zoon,2010
Kleine watersalamander	x						Zoon,2010
Groene specht			X		x		Van Hoorn, 2001
sperwer			X			x	Telmee.nl/Waarneming.nl
koekoek			X		x		Telmee.nl/waarneming.nl
Grote lijster			X				Van Hoorn, 2001
steenuil			X		x	x	Van Hoorn, 2001
kerkuil			x		x	x	Van Hoorn, 2001
Wielewaal			X		x		Van Hoorn, 2001
bosrietzanger			x				Van hoorn, 2001

Aangetroffen beschermde soorten

Er zijn op 17 januari 2013 geen beschermde soorten aangetroffen.

Het belang van het terrein voor beschermde soorten

Met volgende voorkomende soorten moet rekening gehouden worden.

soorten	Flora- en faunawet tabel			Habitat richtlijn bijl. IV	Rode lijst	Broed vogels jaarrond	Mogelijke functie van plangebied Hoftijzer (H.) voor genoemde soorten
	1	2	3				
dotterbloem	x						Standplaats mogelijk langs Heksenlaak en in bos achter H.
boomkikker			x	x	x		migratie langs randbeplanting, voortplanting in bos en poel achter H.
kamsalamander			x	x	x		migratie langs en overwintering in rand; voortplanting in poel achter H.
poelkikker			x	x			Migratie langs sloot en beek, voortplanting in bos en poel achter H.
Gewone pad	x						Voortplanting in sloot, landbiotoop in rand
Kleine watersalamander	x						Voortplanting in sloot, landbiotoop in rand
Groene specht			X		x		Voedselgebied in randen, broedt in bos achter H.
sperwer			X			x	Jachtgebied in randen, broedt in bos achter H.
koekoek			X		x		Eileg bij zangvogels in randen en bos achter H.
Grote lijster			X				Nest in randbeplanting en bos achter H.
steenuil			X		x	x	Jachtgebied in randen
kerkuil			x		x	x	Jachtgebied in randen
Wielewaal			X		x		Broedgebied in bos achter Hoftijzer
bosrietzanger			x				Broedgebied in bos achter Hoftijzer

Het plangebied blijkt van belang te zijn voor tenminste 7-tal rode lijstsoorten en 3 habitatrictlijnsoorten en 3 jaarrond aanwezige broedvogels. Hieruit blijkt de betekenis die in het natuurbeleid aan de Heksenlaak en het natte bos toegekend wordt.

Het belang van het plangebied voor de Ecologische Hoofdstructuur

De kernkwaliteiten en gebiedskenmerken die relevant zijn voor het gebied rond Hoftijzer geselecteerd uit kernkwaliteiten van Oost Gelderland (provincie Gelderland, 2006)

- De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden
- De beken met hun landschappelijke, ecologische en hydrologische samenhang met hun omgeving. In het bijzonder: Lindense laak en **Heksenlaak** in de Graafschap,.....
- De samenhang en verbindingen tussen de grote Oost-Gelderse natuurkernen via kleinere rivieren en beken en de daaraan gekoppelde ecologische verbindingzones. : Dortherbeek, Buursebeek, **Berkel**,.....
- Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen, natuurgebieden, bossen, beken en landschapselementen in het kleinschalige agrarisch cultuurlandschap waarvan soorten als de das, amfibieën en vleermuizen afhankelijk zijn.

Voor het plangebied geldt dat vooral de Heksenlaak, als landschappelijke en ecologische drager voor een samenhang met de natuurgebieden in de omgeving zorgt.

Het Hoftijzer-terrein is van belang voor het realiseren en functioneren van de natuurparel Heksenlaak. Het terrein kan een mogelijke barrière in het dal van de Heksenlaak vormen..

Het belang van het plangebied voor Natura 2000 gebieden

Het bos achter Hoftijzer is een van de weinige beekbegeleidende natte bossen in de buurt van N2000 gebied "Stelkampsveld". Het Hoftijzer-terrein is echter van gering belang voor de kwaliteit of potenties van de beekbegeleidende bossen in het Stelkampsveld zelf. Dit komt door de grote afstand tussen beide gebieden.

Effecten

Effecten van het plan op beschermde soorten

Benadeling van potentiële groeiplaatsen van de dotterbloem wordt veroorzaakt door inrichting en beheer van de waterschapsbeek, niet door het plan.

Ook de voortplanting van amfibieën in de Heksenlaak wordt beperkt door de inrichting van de beek zelf. Door het plan voor Hoftijzer (alles bedrijfsbestemming) kan echter het landbiotoop voor deze groep in de randbeplanting verslechteren, waardoor mogelijkheden voor migratie (veel over land) en overwintering (onder strooisel en hout) beperkt worden. Het broeden van vogels wordt door de mogelijke versmalling van de randbeplanting beperkt. De functie als jacht- en voedselgebied voor vogels wordt minder, maar blijft aanwezig zolang er beplanting is.

Het bos direct achter de opslagdepots achter op het terrein is door beschaduwing minder geschikt als leefgebied van veel dieren. Het meest waardevolle deel hiervan (elzenbroekbos) ligt op enige afstand van het plangebied en wordt niet benadeeld door beschaduwing.

De recent aangelegde poel wordt, als voortplantingsplaats van diverse amfibieën, niet door het plangebied beïnvloed, omdat ook deze op enige afstand ligt.

Effecten van het plan op de EHS

Het mogelijke gebruik van het terrein heeft beperkte negatieve effecten op het achterliggende bos. De achterzijde van het perceel wordt gevormd door mogelijk 3 m hoge depots, daar hier op grond van het bestemmingsplan opslag tot maximaal 3 m hoogte is toegestaan. Daardoor is een zuidwestelijk gerichte zonnige bosrand verdwenen.

Het gebruik van het plangebied heeft zeker effect op het functioneren van de EHS-Verweving strook langs de Heksenlaak.

Vanaf de Lindeboomsweg tot en met de loods halverwege het Hoftijzerterrein wordt de EHS Verweving op het perceel geheel ingevuld met een 15 – 20 m brede extensief beheerde, groene tuin. Dit is niet nadelig voor de EHS.

Daarachter is een groot deel van de EHS Verweving op het perceel in gebruik als bedrijfsterrein met verhardingen, stortbergen en containers. Een smalle strook is beplanting.

De beplanting begint voorin als 10 -15 m brede strook, maar eindigt achterin bij het bos als een enkele rij hazelaars van hooguit enkele meters breed. Daaraan grenzend ligt een gemaaid schouwpad en een kort gemaaide beek.

De natuurwaarde van de beplantingsstrook is laag. Het is een relatief jonge en droge beplanting. Er is geen beekbegeleidende natte natuur in het verlengde van de natuurstrook ten zuiden van de Lindeboomsweg (die bestaat uit een doornhaag en een natte hooilandstrook). De beek zelf heeft overal een technische onnatuurlijke inrichting. Daardoor is de ecologische samenhang in het gebied zwak.

Vanuit de voormalige bestemming (meer dan de helft Agrarisch met landschappelijke waarden”), is het Hoftijzerterrein nu 100 % bedrijventerrein. Ook de beplantingsstrook langs de Heksenlaak heeft nu bestemming “Bedrijf”. Dit maakt het mogelijk dat de toch al minimale invulling van de EHS Verweving langs de Heksenlaak bijna geheel omgezet wordt in opslag en verhardingen. Verder wordt de kans op het uitspoelen van verontreinigingen vanuit het loon- en grondbedrijf Hoftijzer naar het natte natuurgebied en de beek groter, naarmate de beplanting erlangs smaller is. De bestemmingswijziging maakt het daardoor mogelijk dat er een groot effect op de kwaliteit en het functioneren van de EHS ter hoogte van het Hoftijzerterrein ontstaat.

Aangezien ook de Heksenlaak zelf geen natuurlijke inrichting heeft, maakt het plan het mogelijk dat de ecologische functionaliteit van de EHS ter plaatse (ontwikkeling van samenhangende beekbegeleidende natuur) geheel achterwege blijft. Tenminste 50 % van de oorzaak ligt aan het onnatuurlijke karakter van de Heksenlaak. 50 % ligt aan de inrichting en de bestemming van het Hoftijzerterrein.

Het plan maakt het mogelijk dat de volgende toetsaspecten negatief beoordeeld moeten worden:

1. Er verkleining optreedt van areaal en kwaliteit van bestaande natuur- en landschapselementen en van gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur (de beplanting langs het Hoftijzerterrein).
2. Er verminderde uitwisseling plaats vindt voor (beekbegeleidende) planten en dieren tussen hun leefgebieden in de overige EHS (langs de Heksenlaak).
3. Een verandering optreedt van de grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast (risico's vanuit het Hoftijzerterrein door uit- en afspoeling binnen het hydrologisch beschermingsgebied).

Het effect van het plan op de EHS (Heksenlaak en natte bosgebied tesamen) moet daarom als significant negatief beoordeeld worden.

Effect van het plan op N2000 gebieden

Verzwakking van de uitwisseling met Stelkampsveld zal dit Natura 2000 gebied meer isoleren qua beekbegeleidende natuur in de regio, waarvan de Heksenlaak rondom het plangebied een sterk onderdeel is.

Dit heeft echter geen invloed op de kwaliteit van het bestaande bos van dit habitatype in het Stelkampsveld, omdat Hoftijzer benedenstrooms ervan ligt, noch kan het de uitbreiding ervan in het N2000 gebied frustreren. Er is daarom geen negatief effect te verwachten van de bestemmingswijziging van Hoftijzer op de kwaliteit en de doelstellingen van N2000 gebied Stelkampsveld.

Conclusies

De natuurwaarden van de EHS in de rand van het Hoftijzerterrein zijn beperkt. Het gaat om jonge aangelegde beplantingen.

Omdat de groenstrook een bedrijfsbestemming heeft bestaat de kans dat beschermde soorten in die strook, met name amfibieën, verstoord worden.

Een flink deel van de EHS strook is reeds als bedrijf ingericht, waardoor de betekenis voor de natuur nu al sterk achterblijft.

Door de opslagdepots aan de achterzijde (maximaal 3 meter hoogte) wordt het bos, dat daar direct aan grenst (EHS Natuur), negatief beïnvloed.

De mogelijkheden die de bestemming "Bedrijf" biedt, kunnen bij elkaar leiden tot significant negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Deze situatie zal verzacht moeten worden om provinciale goedkeuring voor de bestemming te krijgen.

Het plan (bedrijfsbestemming op Hoftijzer) heeft geen negatief effect op het Natura 2000 gebied Stelkampsveld.

Een deel van de oorzaken van het beperkte functioneren van de Heksenlaak als ecologische beekverbinding is de onnatuurlijke inrichting van deze beek. Medewerking van het waterschap is noodzakelijk om hierin verandering te brengen.

Aanbevelingen

Nader onderzoek

Nader onderzoek kan aantonen of er wellicht toch beschermde soorten in de rand van het terrein voorkomen. De verwachting daarvoor is gezien de kwaliteit van de beplanting gering. Dit zal de gevolgtrekkingen nauwelijks veranderen. Het toetsoordeel kan op basis van de bestaande gegevens voldoende onderbouwd worden.

Mogelijkheden voor mitigatie en compensatie van negatieve effecten

Beschaduwning van de bosrand achter het Hoftijzerperceel door de 3 m hoge depots.

- Dit kan verminderd worden door een strook van ca 4 m op het Hoftijzerperceel met struiken te beplanten (opschuiven rand depots met 4 m naar binnen). Er ontstaat dan een luwe, zonnige bosrand. Dat is van belang voor veel soorten. 4 meter is een minimumbreedte voor het ontstaan van een duurzame boswal. Hiermee wordt ook ongepland 'uitdijen' van de depots voorkomen.

De zwakke natuurverbinding langs de beek kan door drie samenhangende ingrepen versterkt worden.

- Door het realiseren van een beplantingsstrook van overal minimaal 10 m langs de beekzijde van Hoftijzer. Daarvoor moet met name het achterste deel bij de depots verbreed worden. Doordat in een brede groenstrook hoge bomen kunnen staan, worden de 3 m hoge depots visueel beter afgeschermd. Ook vermindert een bredere groenstrook de kans op uit- en afspoeling van materialen van het bedrijf naar de beek.
- Door het schouwpad langs de beek naar de overzijde van de beek te leggen. Benodigde grond voor een schouwpad op de overliggende oever is in eigendom van Hoftijzer. Wellicht moet aan de achterzijde bij het bos het schouwpad via een

dam weer wisselen naar de andere oever.

- Door het schouwpad aan de zijde van Hoftijzer om te vormen naar een natuurlijke ontoegankelijke moerasoever (plasberm), die overgaat in de beplantingsstrook van Hoftijzer. Extensief beheer kan dan vanaf de noordoever plaatsvinden.

Hierdoor ontstaat langs de beek een rustgebied van beekbegeleidende natuur en een goede inpassing van het bedrijf, terwijl het beheer van de beek gegarandeerd is.

Bronnen

Provincie Gelderland, 2006. Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en Gebiedskenmerken..

Programmadirectie Natura 2000, 2009. Ontwerpbesluit Stelkampsveld PDN2009-060

Gelderland.nl, 2013. Vigerende en ter visie liggende EHS.

Gelderland.nl, 2013. Begrenzing van Natura 2000 gebieden

Linde, B. te en L-J. van den Berg, 2003. Atlas van de flora van Oost-Gelderland. Stichting de Maandag.

Zoon, C.P.M., 2010. Natuurkansen in Lochem. Aanwezige natuurwaarden en kansen voor ontwikkeling van natuur in het buitengebied van de gemeente Lochem; Met handleiding voor gebruik in de praktijk. Gemeente Lochem.

Telmee.nl. Verspreidingsgegevens van beschermde soorten tussen 1995 en 2013.

Waarneming.nl. Verspreidingsgegevens van beschermde soorten tussen 1995 en 2013

Hoorn, H. van , 2001. Drie vervlogen jaren. Broedvogelgegevens van de gemeente Lochem en omstreken in 1998-1999- 2000. Vogelwerkgroep Noord-west Achterhoek.

Waterschap Rijn en IJssel, 2009. Waterbeheerplan Oost Gelderland.

NDFF, 2013. uitvoerportaal bijzondere soorten project Heksenlaak

Bijlage 1

Doelen N2000 Stelkampsveld

De speciale beschermingszone “Stelkampsveld” is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

H4030 Droge Europese heide

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)

H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*

H7230 Alkalisch laagveen

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Relevant voor Hoftijzer:

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*). Vochtige alluviale bossen (subtype C beekbegeleidende bossen)

Doel

Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen.

Toelichting

Het subtype beekbegeleidende bossen (H91E0C) komt over een kleine oppervlakte met bijzondere soorten voor. Mogelijkheden voor uitbreiding van de oppervlakte in de nabijheid van de huidige locatie zijn in Stelkampsveld aanwezig.

Bijlage 2

Nee-tenzij beoordelingsschema voor ruimtelijke ingrepen in de EHS (streekplan Gelderland 2005)

Voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de EHS geeft het streekplan het volgende aan:

“Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zal de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied specificeren.”

In deze streekplanuitwerking zijn de wezenlijke kenmerken en waarden voor de EHS uitgewerkt in de vorm van kernkwaliteiten en omgevingscondities. De ecologische kernkwaliteiten van een bepaald gebied zijn gelijk aan de door Gedeputeerde Staten geformuleerde natuurdoelstellingen voor dat gebied. Dit houdt in dat niet alleen de aanwezige natuurwaarden worden beschermd maar ook de door Gedeputeerde Staten beoogde natuurwaarden. Omgevingscondities zijn de omstandigheden waaraan voldaan moet worden (omgevingskwaliteit in de zin van milieu, water en ruimte) om de ecologische kernkwaliteiten te bewerkstelligen.

Initiatiefnemers van ingrepen binnen de EHS zullen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities moeten onderzoeken. Gedeputeerde Staten beoordelen bestemmingsplanwijzigingen binnen de EHS op hun effecten op de kernkwaliteiten en omgevingscondities. Bestaande rechten van functies ingevolge vigerende bestemmingsplannen worden door Gedeputeerde Staten niet beoordeeld. In de EHS verweving en verbindingzone kan regulier agrarisch gebruik worden voortgezet en kan vergroting van aanwezige bouwpercelen via bestemmingsplanwijziging plaats vinden, mits rekening wordt gehouden met de omgeving, inclusief het (potentiële) functioneren van verbindingzones.

Gedeputeerde Staten beoordelen of een aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS als significant is te beschouwen. Hierbij maken Gedeputeerde Staten onderscheid in enerzijds kernkwaliteiten en omgevingscondities behorende bij een specifieke locatie, het leefgebied van (benoemde) soorten en uitwisselingsmogelijkheden voor soorten en anderzijds in kernkwaliteiten die betrekking hebben op landschappelijke en landschapsecologische samenhang.

Gedeputeerde Staten beschouwen een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten:

- *Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.*
- *Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS.*
- *Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten*

Flora en Faunawet.

- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid). **Nvt op Hoftijzer e.o.**
- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden. **(nvt op Hoftijzer)**
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren. **(nvt op Hoftijzer)**
- Een verandering van de grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden). **Nvt op Hoftijzer**

Gedeputeerde Staten maken op bovenstaande een uitzondering voor ondergeschikte uitbreidingen van bestaande functies wanneer deze uitbreidingen een gering effect hebben op bovenstaande kernkwaliteiten en omgevingscondities.

Voor onderstaande kernkwaliteiten geldt dat Gedeputeerde Staten het schaalniveau waarop een beoogde ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt, zullen afwegen tegen de gevolgen voor de kernkwaliteiten. Op basis hiervan zullen Gedeputeerde Staten beoordelen of een aantasting als significant is te beschouwen.

De beoordeling of een ontwikkeling van groot openbaar belang is, vindt plaats door GS. Bij de beoordeling hanteren Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten:

1. Alleen belangen die op langere termijn nog steeds aanwezig zijn, kunnen van groot openbaar belang zijn;
2. Bij groot openbaar belang gaat het niet om belangen van één of enkele individuen.

Kernkwaliteiten in de gehele EHS

- De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden.

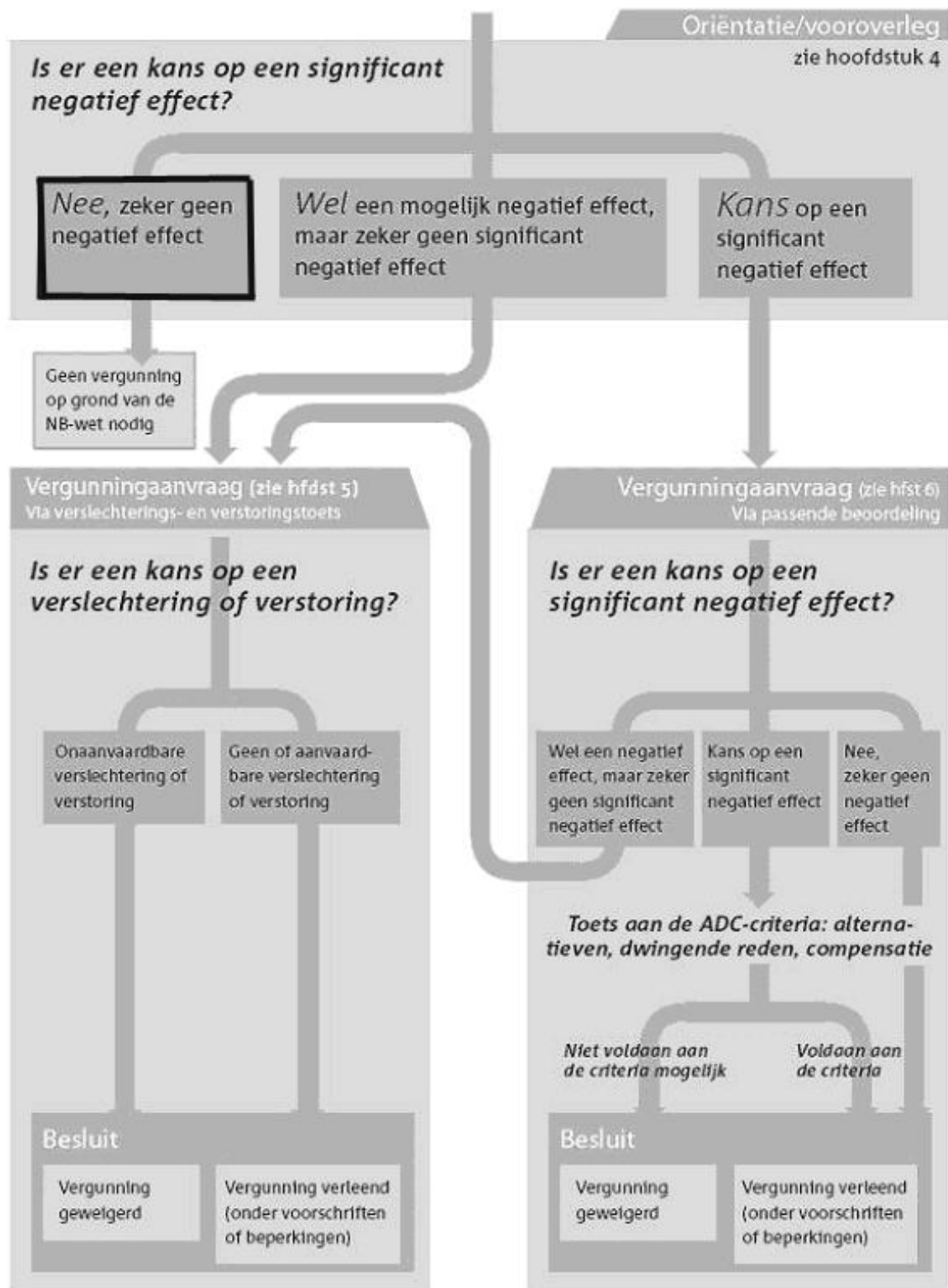
De kernkwaliteiten die relevant zijn voor het gebied rond Hoftijzer

- De beken met hun landschappelijke, ecologische en hydrologische samenhang met hun omgeving. In het bijzonder: Lindense laak en **Heksenlaak** in de Graafschap,.....
- De samenhang en verbindingen tussen de grote Oost-Gelderse natuurkernen via kleinere rivieren en beken en de daaraan gekoppelde ecologische verbindingzones. : Dortherbeek, Buursebeek, **Berkel**,.....
- Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen, natuurgebieden, bossen, beken en landschapselementen in het kleinschalige agrarisch cultuurlandschap waarvan soorten als de das, amfibieën en vleermuizen afhankelijk zijn.

Voor het plangebied geldt vooral dat de Heksenlaak als landschappelijke en ecologische drager voor een samenhang met de natuurgebieden in de omgeving zorgt.

Bijlage 3 Habitat-toets

Project of handeling

bron: Ministerie van LNV, 2005. Handreiking Natuurbeschermingswet 1998